

Baumstumpf unbeweglich dasteht; anders MBH. AK. 1,1,4, 30. 3,4,12, 51. TRIK. 1,1,4. 3,3,142. H. 193. H. an. MED. HĀ. 8. HALĀ. 1,12. MBH. 1,2565. 7702. 2,72. 3,1518. 7,2046. 9625. 13,7512. 14,194. HARIV. 10887. R. 1,14,5. 25,11. 3,53,60. RAGH. 11,13. KUMĀR. 3,17. VIKR. 1. RĀGA-TAR. 4,1. — 8) m. N. pr. a) eines der 11 Rudra MBH. 1,2567. 4826. HARIV. 14170. WEBER, RĀMAT. UP. 304. 313. — b) eines Praḡāpati R. 3,20,8. — c) eines Schlangendämons WEBER, RĀMAT. UP. 314. — 9) n. Bez. einer best. Art zu sitzen Verz. d. Oxf. H. 11, a, N. 1 (स्थाणु zu lesen). — Vgl. सभा°.

स्थाणुकर्णी f. eine grosse Indravarūṇi RATNĀ. in NIGH. PR.

स्थाणुजाति f. scheinbar HARIV. 233, da mit der neueren Ausg. zu lösen ist वृत्तलतावल्लीस्तृणाजातीश्च.

स्थाणुतीर्थ n. N. pr. eines Tīrtha MBH. 9, 2361. Verz. d. Oxf. H. 46, b, 22.

स्थाणुदिश्व f. Īva's Weltgegend d. i. Nordost VARĀH. BRH. S. 24, 24. 33.

स्थाणुमती (von स्थाणु) f. gaṇa मघादि zu P. 4,2,86. N. pr. eines Flusses R. 2,71,16 (73,13 GORR.).

स्थाणुवट N. pr. eines Wallfahrtsortes MBH. 3,7049.

स्थाणुडल (von स्थणुडल) adj. 1) auf dem blossen Erdboden schlafend (als Kasteiung) P. 4,2,15. AK. 2,7,44. H. 810. — 2) von einem Sthan-dila erhoben (als Abgabe) gaṇa शुण्डिकादि zu P. 4,3,76.

स्थाणुश्वर (स्थाणु + ई°) N. pr. einer Stadt, = स्थानेश्वर HALL in der Einl. zu VĀSAVAD. 51. m. N. pr. eines Liṅga des Īva VĀMANA-P. 42 im ÇKDR.

स्थातर (von 1. स्था) 1) oxyt. n. = स्था das Stehende, Unbewegliche (Gegens. जगतः); gen. RV. 1,159, 3. 2,31, 5. जगतः स्थातुरुभयस्य यो वशी 4,53, 6. 6,50, 7. 7,60, 2. 10,63, 8. गर्भश्च स्थाता (स्थात्राम्) गर्भश्चराम् 1,70, 3. als masc. erscheint das Wort in पृथुश्च स्थातु (vielleicht स्थातु zu lesen) चरथं च पाठि 72, 6. verdorben ist die Stelle जगतः स्थातुर्गदा कृणुधम् 6,49, 6. — 2) parox. nom. ag. Lenker (von Ross und Wagen): रथस्य कृणुः RV. 3,43, 2. 10,59, 1. voc. 1,33, 5. 181, 3. 6,41, 3. 8,24, 17. 33,12. 46, 1. स्थातरि हि प्रसितौ सुदृशि स्थानं in geradem Strich sieht man euch (das Gespann) lenken 5,87, 6. bildlich: अत्र नः प्रथमं स्थाता महेन्द्रे वै प्रजापतिः so v. a. ist unsere Autorität MBH. 3,12691. — Vgl. पुरः°.

स्थातव्य (wie eben) n. partic. fut. pass. impers. zu stehen, — verweilen, — bleiben MEGH. 35. अथमेः सक्त Spr. (II) 3498. fgg. निशि — अस्मद्भक्ते 6033. KATHĀS. 12, 39. 43, 51. आ तत्समातिरेस्माभिस्तत्र 121, 124. PĀNĀT. 221, 11. HIT. ed. JOHNS. 2341. 2429. zu stehen so v. a. nicht zu weichen MBH. 3,822. 7,717. कथं तेषां मया रणे wie vermag ich ihnen Stand zu halten? R. 1,22, 14. zu verbleiben in so v. a. nicht zu weichen von: सत्ये MBH. 1,6057. निदेशे मया तुभ्यम् 3,12765. त्वया पितुर्नियोगे R. 2,21, 48. R. GORR. 2,33, 26. in einem best. Zustande u. s. w. zu verharren: भवता मौनव्रतेन PĀNĀT. 76, 20. त्वया सञ्जीकृतक्रमेण 216, 8.

स्थातुर् n. das Stehende, Unbewegliche: स्थातुश्चरथमकून्व्यूणीत् RV. 1,68, 1. स्थातुश्चरथं भयते पतत्रिणीः 38, 5. 70, 7 (wo auch चरथं zu lesen ist).

स्थात्रं (von 1. स्था) n. Standort, Stelle: स्थात्रे (nach SĀ. dat. von स्थातर) रैवते विकृतानि व्रणशः RV. 1,164, 15. — Vgl. भूरि°.

स्थान (wie eben) m. n. SIDDH. K. 249, a, 9. 1) n. = स्थिति AK. 3,4, 18, 120. H. an. 2,289. MED. n. 23. HALĀ. 5, 51. = अथकाश AK. H. an. MED. = पद, आस्पद H. 988. = गृह u. s. w. 991. HALĀ. 2, 136. = सादृश्य H. an. MED. = संनिवेश H. an. = अयन HALĀ. 4, 77. a) das Stehen: स्थानासनान्याम् M. 6,22. 59. 11,224. प्रस्थितायां प्रतिष्ठेयाः स्थितायां स्थानमाचरेः RAGH. ed. Calc. 1,90. रत्तिणीं स्थातशस्त्राणां स्थानं पश्चाद्विधीयते MBH. 4,110. द्वारि, अथस्करे 3,14676. पूषस्य AIR. Br. 2,3. — b) das Bleiben, Verweilen, Aufenthalt: तत्वास्मिन्मनुतेति नैव स्थानं ददाम्यहम्। गच्छार्णवजलम् HARIV. 3690. चिराय सविधे प्रियस्य SĀH. D. 59, 8. das Liegen einer Waare so v. a. Aufbewahrung M. 8,401. — c) das Standhalten, Nichtweichen: स्थाने युक्ते च M. 7,190. — d) das Bestehen, Fortdauer: जगत्स्थाननिरोधसंभवाः BHĀG. P. 1,5,20. 2,5,12. 7,39. 10,1. 3,26,46. 4,30,23. 5,18,5. 7,7,24. नहि मे जीवितस्थाने (so zu lesen) कृदप्यं चावतिष्ठते R. 3,51, 2. so v. a. status quo (weder Ab- noch Zunahme) AK. 2,8,19. MED. Spr. (II) 5013. MBH. 12,2664. SUÇA. 1, 133, 10. अ° Unbeständigkeit, Vergänglichkeit: शब्दस्य ĠAIM. 1,7. — e) das Sichbefinden in, auf: आपदि KĀM. NĪTIS. 13,28. जाति°, वपः° 19,7. स्रोतश्चापत्तिमार्ग°, स्रोतश्चापत्तिफल° BURNOUR, Intr. 291. — f) das Bestehen als (instr.): विज्ञेनात्मना BHĀG. P. 1,15,48. — g) Zustand: जामर्णादीनि जीवस्थानानि BHĀG. P. 6,16,54. °त्रय 61. Ind. St. 2,61. am Ende eines adj. comp.: जामर्णित°, स्वप्न°, सुषुप्त° sich in dem Zustande des Wachens u. s. w. befindend MĀND. UP. 3. fgg. NRS. TĀP. UP. in Ind. St. 9,125. 133. WEBER, RĀMAT. UP. 338. — h) vollkommene Ruhe: इन्द्रियम्। वशीकृत्य ततः कुर्याच्चित्तस्थानं शुभाश्रयम् II SARVADARÇANAS. 178, 1. 2. — i) Stellung des Körpers: beim Schiessen AK. 2,8,53. H. 777. स्थानं वीरासनम् R. GORR. 2,28,25. — k) Stellung, Rang, Würde: स्थानादपसरणं सुराणाम् MAITRĪUP. 1,4. स गच्छत्युत्तमं स्थानं न चेद्वाजायते पुनः M. 2,249, 3,93. राज्ञो माकृत्स्मिकम् 5,94. ऐन्द्र 8,344. 7,125. गुरुस्थाने न मां नियोक्तुं त्वमिहार्हसि MBH. 3,1858. 12,4294. पातयित्वा रामं स्थानात् R. 2,43,5. 106,22 (वालः स्था° zu schreiben und demnach der Artikel वालस्थान zu streichen). स्थानाद्यावदेदपि वज्रिणाम् 64,22. स्थानमस्मि मक्तप्रातः 47. 3,15,13. KĀM. NĪTIS. 5,5. 10,3. 6. Spr. (II) 4738. 5149. स्थानाद्यवरोप्यते 5674. 6336. स्थानात्परिभ्रष्टः 6497. 7502. स्थानं प्रधानं न बलं प्रधानं स्थानस्थितः कापुरुषो ऽपि सिंहः 7325. °त्यागो नरपतीनाम् VARĀH. BRH. S. 4,15. °प्राप्ति 104,5. स्थानं प्राप्नोति 7. KATHĀS. 24,25 (zugleich Bed. u). DHĪRTAS. 92, 3. BHĀG. P. 3,19,29. 5,19,23. P. 4,1,165. Schol. रिपुस्थानेषु वर्ततः die Stellung eines Feindes einnehmend Spr. (II) 4113. उच्चैः° adj. M. 7,121. — l) Gestalt, Form, Aussehen (vgl. संस्थान): des Mondes VARĀH. BRH. S. 4,12. — m) Standort, Wohnstätte, Ort, Stelle, Platz: इदं किं वां प्रदिवि स्थानमेकः RV. 5,76,4. 7, 70,1. पानि स्थानानि द्वाद्वे दिवो युक्तेष्वार्षधीषु विनु 3. VĀLAKH. 11,6. VS. 2,8. परम ÇAT. Br. 2,6, a, 9. 11,1, 1, 16. 14,5, a, 1. इदं च परलोकस्थानं च 7,4,9. PRAÇNOP. 3,12. ÇVETĀÇV. UP. 5,11. ऐन्द्र M. 5,98. स्वार्थ-भुव MBH. 13,1809. राज्ञा क्वा पुरे स्थानं ब्राह्मणाभ्यस्य तत्र तु JĀGĀN. 2, 185. MBH. 5,7523. इह स्थाने R. 1,47,13. स्थितः स्थान एकस्मिन् 63,24 (65,29 GORR.). R. GORR. 2,59,10. 3,33,65 (37,10. 60,30). SUÇA. 1,21, 18. 169,11. MEGH. 14. ÇĀK. 28. 102. 41,11. VIKR. 3,9. 71,11. 43. Spr. (II) 2100. 2107, v. l. 5958. 6033. स्थानमुत्सृज्य गच्छति सिंहः सत्पुरुषा